

СЕКЦІЯ 4 КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС, КРИМІНАЛІСТИКА

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ СУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ НА ПІДСТАВІ УГОД: АСПЕКТИ НЕУПЕРЕДЖЕНОСТІ СУДУ

CHALLENGING ISSUES OF LEGAL PROCEEDINGS BASED ON AGREEMENTS: ASPECTS OF JUDICIAL IMPARTIALITY

Стаття присвячена дослідженню проблемних питань судового провадження у кримінальному провадженні на підставі угод у аспекті неупередженості суду.

У статті проаналізовано аспекти неупередженості суду у аспекті практик ЄСПЛ, зокрема щодо кримінального провадження на підставі угод.

Зазначено, що алгоритм дії суду у підготовчому судовому провадженні регламентовано нечітко, адже, на відміну від ч. 8 ст. 469 КПК України, указано, якщо угоди досягнуто під час судового провадження, суд невідкладно зупиняє проведення процесуальних дій і переходить до розгляду угоди. Проте, КПК України не передбачає такого процесуального рішення, як «зупинення проведення процесуальних дій». А отже, слід керуватися ч. 8 ст. 469 КПК України та ч. 1 ст. 334 КПК України, у відповідності до якої матеріали кримінального провадження можуть об'єднуватися в одне провадження або виділятися в окреме провадження ухвалою суду, на розгляді якого вони перебувають. Таким чином, у підготовчому провадженні має бути прийняте судове рішення про виділення у окреме провадження, яке здійснюється на підставі угоди. Відмічено, що питання стосовно необхідності передання матеріалів виділеного кримінального провадження іншому складу суду чи розгляду його тим складом суду, який прийняв рішення про виділення, у КПК України не регламентовано.

Якщо один і той же склад суду розглядає виділене провадження щодо угоди, постановляючи при цьому вирок, то він фактично визнає доведеними наявність фактичних підстав для визнання винуватості. Тобто, навіть формально не постановляючи рішення стосовно особи, провадження щодо якої здійснюється у загальному порядку, і не виходячи за рамки меж судового розгляду, у складу суду вже формується переконання стосовно доведеності фактичних обставин кримінального провадження. Внутрішнє переконання стосовно фактичних обставин кримінального провадження вже формується, а тому виникають обґрунтовані сумніви стосовно безсторонності суду при наступному розгляді кримінального провадження у загальному порядку.

Аргументовано, що у разі надходження до суду кримінального провадження, у якому угоду укладено із одним із обвинувачених, які вчинили кримінальне правопорушення у співучасті, кримінальне провадження у цій частині ухвалою суду має виділятися у окреме провадження і у цій же частині

передаватися для авторозподілу. У іншій частині (де не укладено угоду) кримінальне провадження має розглядатися попередньо визначеним складом суду. У разі непередання розгляду виділеного кримінального провадження іншому складу суду будуть наявні підстави констатувати порушення суб'єктивного критерію безсторонності суду, оскільки суд вже попередньо вирішив питання щодо події та складу діяння, кваліфікації та винуватості, у разі, якщо діяння вчинене у співучасті, розглянувши та затвердивши угоду.

Ключові слова: судове провадження, угода, неупередженість суду, право на захист, преюдиціальність, внутрішнє переконання.

The article is devoted to the study of challenging issues of legal proceedings under the framework of criminal proceeding based on agreements in terms of judicial impartiality.

The article has analyzed the aspects of judicial impartiality in the context of the ECHR practice, in particular, regarding criminal proceedings based on agreements.

The author has marked that court actions during a preliminary procedure are ambiguously regulated as, compared to p. 8, art. 469 of the CPC of Ukraine, it is stated the court immediately suspends the procedural actions and turns to the consideration of the agreement if the parties have come to it during the legal proceedings. However, the CPC of Ukraine doesn't provide for such a procedural decision as the "suspension of legal proceedings". Hence, it is essential to rely on p. 8, art. 469 of the CPC of Ukraine and p. 1, art. 334 of the CPC of Ukraine whereby materials of a criminal proceeding can be grouped into a single proceeding or separated into the individual proceeding through a judgment of the court, which examines them. Therefore, a judgment on the separation into the individual proceeding, which is based on agreements, should be rendered during the preliminary procedure.

It is noted that the CPC of Ukraine does not regulate the issue of the need to transfer the materials of the separate criminal proceeding to another court composition or consider it by the same bench that decided on the separation.

If the same composition of the court regards the separate proceedings in terms of an agreement, while delivering a judgment, it actually finds the availability of factual grounds to be justified for a guilty plea. In other words, even without formally deciding on the person against whom the proceedings are conducted in the general order and without going beyond the limits of the trial, the court has already formed a conviction on the proof of the factual facts of the criminal

УДК 343.13

DOI <https://doi.org/10.32843/juridica/2020.1.5>

Гловнюк І.В.,

доктор юридичних наук, професор,
адвокат
АО «Баррістерс»

proceedings. The inner conviction regarding the factual circumstances of the criminal proceedings is already being formed, and therefore, there are reasonable doubts about the impartiality of the court in the subsequent consideration of the criminal proceedings in the general order.

The research has argued that in case of criminal proceedings in the context of which an agreement is concluded with one of persons, who committed a joint criminal offense, the criminal proceedings in this aspect should be attributed to a separate proceeding by a court decision and transferred for auto-distribution in the same aspect. Under the framework of other aspect (which doesn't contain a concluded agreement), criminal proceedings must be heard by a predetermined composition of the bench. In case of non-vesting another bench with the consideration of the separate criminal proceedings, there will be grounds to note violation of the subjective criterion of judicial impartiality, as the court will pre-judge the issue of the event and corpus delicti, qualification and guilt, if the act was committed in complicity, through the consideration and approval of the agreement.

Key words: *legal proceedings, agreement, impartiality of court, right to defense, prejudicialness, inner conviction.*

Постановка проблеми. Кримінальне провадження на підставі угод є одною із консенсуальних процедур сучасного кримінального процесу України. Судова статистика свідчить про поширеність цього інституту: якщо у 2017 році це було 17,3% від кількості розглянутих кримінальних проваджень із ухваленням вироку, у 2013 – 23,5%, у 2014 – 23,1%, у 2015 – 19,6%, у 2016 – 19%, у 2017 – 21,3%, у 2018 – 21,9% [1], у 2019 році – 22,1% [2]. Разом з тим, у силу відносної новини цього інституту, не усі питання правильності застосування норм КПК України у сфері кримінального провадження на підставі угод, знайшли остаточне вирішення в науці та на практиці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемні питання, пов'язані із судовим провадженням на підставі угод, неодноразово досліджувалися, у тому числі на рівні дисертацій та монографій, їх частин, такими правниками, як: С.В. Андрусенко, А.В. Біцай, Г.П. Власова, В.О. Гринюк, О.В. Капліна, В.В. Колодчин, О.О. Леляк, О.В. Литвин, Р.В. Новак, В.Т. Нор, Є.В. Повзик, П.В. Пушкар, Г.Ю. Саєнко, М.Г. Твердохліб, І.А. Тітко, А.С. Трекке, А.Р. Туманянц, Г.Є. Тюрін, П.В. Холодило, Д.В. Шилін та ін. Разом з тим, окремі проблемні питання, які виникли у судовій практиці, не досліджувалися у цих публікаціях.

Постановка завдання. Метою статті є виявлення проблемних питань тлумачення та застосування положень КПК щодо складу суду у кримінальному провадженні на підставі угод та формулювання пропозицій щодо їх вирішення.

Виклад основного матеріалу дослідження. У відповідності до ч. 8 ст. 469 КПК України, у разі якщо кримінальне провадження здійснюється щодо кількох осіб, які підозрюються чи обвинувачуються у вчиненні одного або кількох кримінальних правопорушень, і згода щодо укладення угоди досягнута не з усіма підозрюваними чи обвинуваченими, угода може бути укладена з одним (кількома) з підозрюваних чи обвинувачених. Кримінальне провадження щодо особи (осіб), з якими досягнуто згоди, підлягає виділенню в окреме провадження. При цьому, як було зазначено у Постанові Пленуму ВССУ «Про практику здійснення судами кримінального провадження на підставі угод від 11 грудня

2015 р., у разі якщо кримінальне провадження здійснюється стосовно кількох осіб, які підозрюються/обвинувачуються у вчиненні одного або кількох кримінальних правопорушень, і згоди щодо укладення угоди досягнуто не з усіма підозрюваними/обвинуваченими, відповідно до вимог абз. 1 ч. 8 ст. 469 КПК угоду може бути укладено з одним (кількома) із підозрюваних/обвинувачених. Кримінальне провадження стосовно особи (осіб), з якими досягнуто згоди щодо укладення угоди про визнання винуватості, на підставі постанови прокурора або ухвали суду підлягає виділенню в окреме провадження залежно від того, на якій із стадій кримінального провадження сторонами було ініційовано укладення угоди. При цьому слід зважати, що вирок ухвалений на підставі угоди у такому випадку (стосовно однієї із декількох осіб) не має преюдиційного значення для кримінального провадження відносно інших осіб, а визнання винуватості першою не є доказом вини останніх.

Відмітимо, що алгоритм дій суду у підготовчому судовому провадженні регламентовано нечітко, адже, на відміну від ч. 8 ст. 469 КПК України, указано, якщо угоди досягнуто під час судового провадження, суд невідкладно зупиняє проведення процесуальних дій і переходить до розгляду угоди. Проте, КПК України не передбачає такого процесуального рішення, як «зупинення проведення процесуальних дій». А отже, слід керуватися ч. 8 ст. 469 КПК України та ч. 1 ст. 334 КПК України, у відповідності до якої матеріали кримінального провадження можуть об'єднуватися в одне провадження або виділятися в окреме провадження ухвалою суду, на розгляді якого вони перебувають.

Слід урахувати і те, що уч. 3 ст. 314 КПК України міститься вичерпний перелік рішень, які суд має право прийняти у підготовчому судовому засіданні. Можливість прийняття рішення про об'єднання і виділення кримінальних проваджень у ній не передбачено. Таким чином, з огляду на вимоги ч. 3 ст. 314 та ч. 1 ст. 334 КПК України об'єднання і виділення кримінальних проваджень можливе лише на стадії судового розгляду і неможливе на стадії підготовчого провадження. Можливість прийняття рішення про об'єднання і виділення кримінальних проваджень на стадії підготовчого судового засідання певним чином суперечить тому, що без прийняття кримінального

провадження судом до розгляду вирішення цього питання є передчасним. Проте визначальним є те, що об'єднання і виділення кримінальних проваджень у підготовчому судовому засіданні – це спосіб підготовки проваджень до судового розгляду, а отже, процесуально і можливе, і доцільне. Крім того, виділення кримінального провадження у підготовчому судовому засіданні потребують випадки, коли після направлення до суду обвинувального акта підозрюваним укладено угоду як про визнання винуватості з прокурором, так і про примирення з потерпілим, адже укладення угоди тягне за собою наслідки у виді безальтернативного виділення кримінального провадження в окреме згідно з ч. 8 ст. 469 КПК України. Таке виділення також має місце в судовій практиці [3, с. 86-87].

Таким чином, у підготовчому провадженні має бути прийняте судове рішення про виділення у окреме провадження, яке здійснюється на підставі угоди.

Питання стосовно необхідності передання матеріалів виділеного кримінального провадження іншому складу суду чи розгляду його тим складом суду, який прийняв рішення про виділення, у КПК України не регламентовано. Тому воно має розглядатися у контексті загальних стандартів справедливого суду, зокрема, у контексті практики ЄСПЛ, у аспекті права на безсторонній суд. Стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод передбачає право кожного на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру або встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення. Зазвичай безсторонність визначається як відсутність упередження або наперед складеної думки і може оцінюватись у різний спосіб (Курґіану проти Кіпру [ВП], § 118; Micallef проти Мальти [ВП], § 93). Суд розрізняє: і. суб'єктивний підхід, тобто спробу встановити переконання або особистий інтерес певного судді у даній справі; ii. об'єктивний підхід, тобто встановити, чи суддя надав достатні гарантії, які виключали б будь-які правомірні сумніви з цього приводу (Курґіану проти Кіпру [ВП], § 118; Piersack проти Бельгії, § 30; Grieves проти Сполученого Королівства [ВП], § 69). 67. Межа між цими двома поняттями не є герметичною, оскільки не лише сама поведінка судді може, з точки зору зовнішнього спостерігача, породити об'єктивно виправдані сумніви у його неупередженості (об'єктивний підхід), але й може свідчити про його особисте переконання (суб'єктивний підхід). Тому застосування одного з цих критеріїв, або ж обох, залежатиме від конкретних обставин,

пов'язаних із спірною поведінкою (Курґіану проти Кіпру [ВП], §§ 119 і 121). У рамках суб'єктивного підходу Суд завжди вважав, що особиста неупередженість судді є презумпцією, доки не буде доведено протилежне (Курґіану проти Кіпру [ВП], § 119; Hauschildt проти Данії, § 47). Хоча іноді важко навести докази на спростування презумпції особистої безсторонності судді, проте вимога об'єктивної безсторонності надає додаткову важливу гарантію. Суд визнає складність встановлення порушення статті 6, спричинене особистою упередженістю, і тому у переважній більшості випадків застосовує об'єктивний підхід (Курґіану проти Кіпру [ВП], § 119). Об'єктивна оцінка стосується переважно ієрархічних чи інших зв'язків між суддею і іншими учасниками провадження, які можуть об'єктивно обґрунтувати сумніви в неупередженості суду і, відповідно, не відповідають нормам Конвенції стосовно об'єктивної безсторонності (Micallef проти Мальти [ВП], § 97). Тому у кожному подібному випадку необхідно вирішити, чи характер і ступінь даних зв'язків є такими, що засвідчують недостатню неупередженість з боку суду (Pullar проти Сполученого Королівства, § 38). У цьому випадку навіть зовнішня видимість може бути важливою. Вона полягає у довірі, котру в демократичному суспільстві суди мають викликати під час судового розгляду, в тому числі й у підсудних. Тому кожен суддя, в неупередженості якого є правомірні сумніви, має заявити самовідвід (Castillo Algar проти Іспанії, § 45). Є два випадки, у яких може постати питання щодо недостатньої безсторонності суду (Курґіану проти Кіпру [ВП], § 121): перший, функціонального характеру, стосується, наприклад, виконання однією особою різних функцій в межах судового провадження, або ієрархічні чи інші зв'язки між цією та іншою особою в межах того ж провадження; другий має особистий характер і є наслідком поведінки судді у даній справі [4, с. 18–20].

Відмітимо, що ЄСПЛ саме стосовно кримінального провадження на підставі угод висловлював певні позиції стосовно справедливості судового розгляду. У справі «Navalnyy and Ofitserov проти Росії» (№ 46632/13 та №28671/14) перший заявник був адвокатом, політичним діячем, лідером опозиції, учасником кампанії по боротьбі з корупцією і відомим блогером, а другий заявник – директором компанії. У 2012 році заявники і третя сторона, Х, були офіційно звинувачені в шахрайстві. Х уклав угоду про визнання провини, постав перед судом і був засуджений окремо під час прискореного розгляду справи. Згодом він виступив свідком під час слухання справи заявників, яке закінчилось їх засудженням. Під час розгляду справи відповідно до КЗПЛ заявники скаржилися згідно

зі ст. 6 КЗПЛ, зокрема, на те, що розгляд кримінальної справи стосовно них був довільним і несправедливим за рахунок упереджених коментарів під час розгляду справи проти Х і нездатності суду першої інстанції розглянути їх заяви про політичне переслідування. Було беззаперечним те, що будь-які факти і юридичні висновки, встановлені в судовому процесі проти Х, мали безпосереднє відношення до справи заявників. За таких обставин повинні були надаватись гарантії того, що процедурна частина судового рішення і рішення, прийняті під час розгляду справи проти Х, не будуть впливати на справедливість слухання під час подальшого розгляду справи проти заявників, особливо тому, що заявники були відсторонені від будь-яких форм участі у слуханні справи проти Х. Жодна з цих двох гарантій, які повинні бути забезпечені під час розгляду справ співобвинувачених в різних судових процесах, не були виконані національними судами, а саме те, що суди повинні були утримуватися від заяв, які могли б вплинути на досудовий розгляд справи, і те, що вирішена справа не повинна була прикріплюватися до доказів у справі, в якій особи не були сторонами. Стосовно першої гарантії суд, який приймав рішення у справі Х, сформулював його таким чином, що не залишалось жодних сумнівів щодо осіб заявників або їх участі в скоєнні злочину, і висловив свої висновки та думки таким чином, що суд не може бути визначений інакше, ніж упереджений. Стосовно другої вимоги у розглянутий період часу КПК надавав законну силу вирішеній справі, навіть якщо вона розглядалась під час прискореного судочинства, і встановлював, що обставини рішення повинні бути прийняті без додаткової перевірки. Хоча суд першої інстанції у справі заявників був змушений засновувати свої рішення виключно на матеріалі і свідченнях, наданих під час слухання, ЄСПЛ визнав, що ризик прийняття суперечливого рішення був фактором, який перешкоджав суддям з'ясувати правду і зменшував їх здатність здійснювати правосуддя, що завдавало непоправної шкоди їх незалежності, неупередженості та здатності забезпечити справедливе слухання справи. Крім того, поділ справ і визнання Х винним шляхом використання угоди про визнання вини і прискореного судочинства ставив під загрозу його компетентність як свідка у справі заявників, тому що він був змушений повторити заяви, зроблені в якості обвинуваченого, бо інакше він би ризикував переглядом рішення, прийнятого на підставі його угоди про визнання провини. Крім того, ЄСПЛ зазначив, що питання тлумачення і застосування національного законодавства національними судами у справі заявників виходили за межі звичайної оцінки індивідуальної кримінальної

відповідальності заявників або встановлення складу злочину. Насправді дії, описані як злочинні, повністю виходили за межі дії положень, відповідно до яких були засуджені заявники, та не відповідали передбачуваній меті. Таким чином, кримінальне право було встановлене довільним і непередбачуваним чином, завдаючи шкоди заявникам, що стало причиною явно необґрунтованого результату судового процесу [цит. за: 5].

Цей підхід має бути використаний з урахування положень КПК України стосовно угод. У відповідності до ч. 7 ст. 474 КПК України, суд перевіряє угоду на відповідність вимогам КПК України та/або закону. Суд відмовляє в затвердженні угоди, якщо: 1) умови угоди суперечать вимогам КПК України та/або закону, в тому числі допущена неправильна правова кваліфікація кримінального правопорушення, яке є більш тяжким ніж те, щодо якого передбачена можливість укладення угоди; 2) умови угоди не відповідають інтересам суспільства; 3) умови угоди порушують права, свободи чи інтереси сторін або інших осіб; 4) існують обґрунтовані підстави вважати, що укладення угоди не було добровільним, або сторони не примирилися; 5) очевидна неможливість виконання обвинуваченим взятих на себе за угодою зобов'язань; 6) відсутні фактичні підстави для визнання винуватості. І якщо п.п. 1-5 торкаються саме проваджень на підставі угод і відображають специфіку цієї консенсуальної процедури, то відсутність фактичних підстав для визнання винуватості фактично вказує на оцінку доведеності обвинувачення.

Як слушно зазначає О.В. Литвин, виникають питання й щодо необхідності встановлення у кримінальному провадженні на підставі угод обставин, передбачених ст. 91 КПК. Аналіз положень ч. 7 ст. 474 КПК та Інформаційного листа ВССУ дозволяє виділити ті елементи загального предмета доказування, які мають встановлюватися у кримінальному провадженні на підставі угод. Так, враховуючи, що суд відмовляє у затвердженні угоди через відсутність фактичних підстав для визнання винуватості, слід визнати необхідним встановлення таких обставин, як подія кримінального правопорушення (п. 1 ч. 1 ст. 91 КПК) та винуватість обвинуваченого у вчиненні кримінального правопорушення, форма вини, мотив і мета вчинення кримінального правопорушення (п. 2 ч. 1 ст. 91 КПК). Враховуючи зміст угоди про примирення, необхідним є також встановлення виду і розміру шкоди, завданої кримінальним правопорушенням (п. 3 ч. 1 ст. 91 КПК) [6, с. 111]. Слід у зв'язку з цим звернути увагу на позицію, що «суддям, які розглядали провадження на підставі угоди, важко абстрагуватися від обставин, які стали їм відомі під час ухвалення вироку на підставі

угоди та бути неупередженими, адже у них вже склалося уявлення про обставини кримінального правопорушення та винуватість обвинувачених» [7, с. 47].

Таким чином, якщо один і той же склад суду розглядає виділене провадження щодо угоди, постановляючи при цьому вирок, то він фактично визнає доведеними наявність фактичних підстав для визнання винуватості. Тобто, навіть формально не постановляючи рішення стосовно особи, провадження щодо якої здійснюється у загальному порядку, і не виходячи за рамки меж судового розгляду, у складу суду вже формується переконання стосовно доведеності фактичних обставин кримінального провадження. Без сумніву, вирок ухвалений на підставі угоди у такому випадку (стосовно однієї із декількох осіб) не має преюдиційного значення для кримінального провадження відносно інших осіб, а визнання винуватості першою не є доказом вини останніх (п. 9 Постанови Пленуму ВССУ «Про практику здійснення судами кримінального провадження на підставі угод від 11 грудня 2015 р.). Проте, внутрішнє переконання стосовно фактичних обставин кримінального провадження вже формується, а тому виникають обґрунтовані сумніви стосовно безсторонності суду при наступному розгляді кримінального провадження у загальному порядку.

КПК України не містить норми стосовно необхідності передавати розгляд виділеного кримінального провадження іншому складу суду. Проте, у разі непередання розгляду виділеного кримінального провадження іншому складу суду є підстави констатувати порушення суб'єктивного критерію безсторонності суду. Тому, як слушно вказує О.В. Капліна, при укладенні угоди про визнання винуватості під час підготовчого провадження з однією особою, яка вчинила злочин у співучасті, кримінальне провадження щодо цієї особи обов'язково підлягає виділенню в окреме провадження, яке реєструється як таке, що надійшло до суду в день постановлення ухвали суду про виділення та підлягає автоматизованому розподілу в загальному порядку [7, с. 47]. Відмітимо підхід судової практики. Як указано у постанові Касаційного кримінального суду, яку бачається з матеріалів кримінального провадження, обвинувальний ОСОБА_2 та ОСОБА_1 у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 307 КК, надійшов до місцевого суду 14 липня 2014 року разом із угодою про визнання винуватості, укладеною між прокурором та обвинуваченою ОСОБА_2 відповідно до статей 469, 472 КПК. На підставі вказаної угоди місцевий суд у підготовчому судовому засіданні 27 листопада 2014 року постановив вирок, за яким засудив ОСОБА_2 за ч. 2 ст. 309 КК до покарання у виді позбав-

лення волі. При цьому суд у вирокі зазначив, що ОСОБА_2 вчинила вказаний злочин за детально викладених у ньому обставин разом ОСОБА_3 за попередньою змовою, та того ж дня постановив ухвалу про призначення до судового розгляду обвинувального акта ОСОБА_3 Далі суд у тому самому складі розглянув кримінальне провадження щодо ОСОБА_1 та 17 квітня 2015 року постановив стосовно неї обвинувальний вирок. Колегія суддів вважає, що за таких обставин право ОСОБА_1 на розгляд справи законним і неупередженим судом було порушено. Так, постановивши вирок щодо ОСОБА_2 на підставі угоди з прокурором про визнання винуватості, суд у вирокі вказав, що остання вчинила вказаний злочин за попередньою змовою з ОСОБА_1, та навів у ньому детальні обставини вчинення злочину. Зокрема, суд зазначив, де та за яких обставин ОСОБА_2 та ОСОБА_1 придбали наркотичний засіб та де і за яких обставин разом його збули. Таким чином, місцевий суд, не дослідивши у судовому засіданні докази щодо висунутого ОСОБА_1 обвинувачення, наперед висловив свою думку про її винуватість у вчиненні кримінального правопорушення. Згідно з положеннями ч. 8 ст. 469 КПК, якщо кримінальне провадження здійснюється щодо кількох осіб, які обвинувачуються у вчиненні одного або кількох кримінальних правопорушень, і згода щодо укладення угоди досягнута не з усіма обвинуваченими, угода може бути укладена з одним (кількома) з обвинувачених. При цьому кримінальне провадження щодо особи (осіб), з яким досягнуто згоди, підлягає виділенню в окреме провадження. За правилами ч. 1 ст. 334 КПК матеріали кримінального провадження можуть об'єднуватися в одне провадження або виділятися в окреме провадження ухвалою суду, на розгляді якого вони перебувають. Відповідно до пункту 2.21 розділу 2 Інструкції з діловодства в місцевих загальних судах, апеляційних судах областей, апеляційних судах міст Києва та Севастополя, апеляційному суді Автономної Республіки Крим та Вищому спеціалізованому суді України з розгляду цивільних і кримінальних справ, затвердженої наказом ДСА України від 17 грудня 2013 № 173, у разі виділення матеріалів кримінального провадження в окреме провадження ці матеріали реєструються як такі, що надійшли до суду в день постановлення відповідного процесуального документа (постанови, ухвали) суду. Їм присвоюється новий єдиний унікальний номер. Після цього справа підлягає автоматизованому розподілу в загальному порядку. Зважаючи на ці норми закону, суду першої інстанції після постановлення ОСОБА_2 необхідно було винести ухвалу про виділення матеріалів щодо ОСОБА_1 в окреме провадження та передати

їх у канцелярію суду для проведення автоматизованого розподілу. Однак вказаний суд цього не зробив та після постановлення обвинувального вироку щодо ОСОБА_2 у тому самому складі продовжив розгляд матеріалів провадження ОСОБА_1, що є обґрунтованою підставою для сумніву в його неупередженості. Наведені обставини вказують на те, що кримінальне провадження щодо ОСОБА_1 у суді першої інстанції було розглянуто незаконним складом суду [8].

Висновки. Зважаючи на консенсуальний характер процедури провадження на підставі угод, забезпечення права на справедливий суд має особливе значення через ризики, які можуть бути характерні у цій процедурі, які детально розглянуті у рішенні ЄСПЛ «Navalnyy and Ofitserov проти Росії» (№ 46632/13 та №28671/14). Отже, у разі надходження до суду кримінального провадження, у якому угоду укладено із одним із обвинувачених, які вчинили кримінальне правопорушення у співучасті, кримінальне провадження у цій частині ухвалою суду має виділятися у окреме провадження і у цій же частині передаватися для авторозподілу. У іншій частині (де не укладено угоду) кримінальне провадження має розглядатися попередньо визначеним складом суду. У разі непередання розгляду виділеного кримінального провадження іншому складу суду будуть наявні підстави констатувати порушення суб'єктивного критерію безсторонності суду, оскільки суд вже попередньо вирішить питання щодо події та складу діяння, кваліфікації та винуватості,

у разі. якщо діяння вчинене у співучасті, розглянувши та затвердивши угоду.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Стан здійснення судочинства в Україні судами кримінальної юрисдикції у 2018 році. 105 с. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Analiz_kramin_sud_2018.pdf
2. Стан здійснення правосуддя у кримінальних провадженнях та справах про адміністративні правопорушення судами загальної юрисдикції у 2019 році. 105 с. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Zbirka_analit_tablic_2019.pdf
3. Козій В. Практичні аспекти об'єднання і виділення кримінальних проваджень в суді. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2017. № 2. С. 84–93.
4. Довідник із застосування статті 6 Європейської конвенції з прав людини Право на справедливий суд (кримінально-процесуальний аспект). 2014. 133 с. URL: https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_criminal_UKR.pdf
5. Правові позиції Європейського суду з прав людини: аналітичний огляд / О. М. Дроздов, О. В. Дроздова; за заг. ред. О. М. Дроздова, М. С. Ковтун, В. І. Ковтуна. Харків: Видавничий будинок «Фактор», 2018. 624 с.
6. Литвин О.В. Кримінально-процесуальне доказування у стадії судового розгляду: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.09. Одеса, 2016. 214 с.
7. Капліна О.В. Проблеми забезпечення розгляду кримінального провадження на підставі угод незалежним і безстороннім судом. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*. 2019. Vol. 26. №. 2. С. 47–58.
8. Постанова ККС ВС від 12 лютого 2019 року, справа № 489/3/15-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80181362>